



PRAKTIJKCENTRA
plant

SAMEN NAAR EEN RENDABELE KLIMAATROBUUSTE LAND- & TUINBOUW

TEELTFICHE TEUNISBLOEM

Teunisbloem is een eenjarige of facultatief tweejarige plant. Van de Bilt zaden en vlas bv contracteert de teelt van teunisbloemen in Nederland. De teelt is gecentraliseerd in de gebieden: Zeeuws-Vlaanderen, Tholen en Goeree-Overflakkee en Noord- en Zuid-Beveland. In deze gebieden hebben ze een groep vaste telers maar nieuwe telers zijn ook van harte welkom zolang het areaal niet vol is.

Inheems in Noord- Zuid-Amerika maar werd vanaf de 17e eeuw geteeld in Europa voor de vlezig wortel ("jambon végétal"). Komt in het wild voor.

Zowel zomer- als wintersteelt. In het geval van een wintersteelt wordt gezaaid in augustus en overwintert de teunisbloem als rozet. In onze contreien ligt de focus op de zomersteelt.

Teunisbloem behoort tot de teunisbloemfamilie, een familie die anders niet voorkomt in onze huidige teeltrotatie. De grote gele bloemen lokken bijen en andere insecten. Ze bevorderen niet alleen de biodiversiteit, maar leveren ook een positieve bijdrage aan het landschap.

NEDERLANDSE NAAM

Teunisbloem

LATIJNSE NAAM

Oenothera biennis

PLANTENFAMILIE

Onagraceae (teunisbloemfamilie)

TEELTDUUR

200 dagen

RASSEN

EP RIGEL (Van de Bilt), Pharmasaat en Syringa (Duitse leveranciers, ras onbekend), ...

HOOGTE

1 – 1,5 m

BLOEI

Gele bloemen

Eind juni – oktober (bloei van beneden naar boven)

Omdat de bloemen zich pas 's avonds openen, zijn ze een geliefde voedselbron voor nachtvinders

ZAAD

Kleine bruine zaden

DKG: 0,5 – 0,7 g





1. ZAAI

Teunisbloem kan gezaaid worden met een gangbare zaaimachine voor fijne zaden. Teunisbloem vereist een fijn zaaibed. Bij kieming is een goede vochtbalans en fijne zaaibedbereiding cruciaal voor een geslaagde opkomst. Eventueel aandrukken met rol na zaai.

ZAAIDICHTHEID

4 – 8 kg per ha. Het optimale plantaantal is ca. 80 – 90 per m² maar het gewas heeft een groot compenserende vermogen. In praktijk kan het opkomstpercentage van teunisbloem soms erg laag zijn, afhankelijk van de omstandigheden tijdens opkomst en de kwaliteit van het zaad.

RIJAFSTAND

De rijafstand is afhankelijk van de beschikbare machines voor onkruidbeheersing en varieert tussen de 12,5 en 30 cm.

ZAAIDIEPTE

Zo ondiep mogelijk (1 cm)

ZAAIDATUM

Half maart – half april.

Teunisbloem is geen snelle en gemakkelijke kiemer en ontwikkelt zich heel traag in de beginfase (kiemduur 2 – 3 weken). Toch wel warmte vereist voor een snelle kieming en begingroei. Bodemtemperatuur in het zaaibed moet daarom minimaal 10 tot 13 graden zijn.

Typisch een teelt die laat afrijpt en ook vaak ongelijkmatig dus vroeg zaaien is belangrijk.

Op Praktijkpunt landbouw was de opkomst van teunisbloem tijdens de eerste proeven vaak een probleem. Aandacht voor de zaaiomstandigheden en kwalitatief zaaigoed bleken belangrijk.



2. BODEM EN BEMESTING

Er worden geen specifieke eisen gesteld aan de grondsoort. Liefst zonnige locaties en goed gedraineerde gronden. Teunisbloem is gevoelig aan wateroverlast.

Stikstof heeft weinig effect op de opbrengst. Een stikstofbemesting van 60 – 70 kg per hectare als basisbemesting bij de zaai. Teveel stikstof of toediening op later tijdstip kan zorgen voor vertragingen in rijpheid.



3. ONKRUIDBEHEERSING

Teunisbloem is een nieuwe teelt en dus zijn er nog geen gewasbeschermingsmiddelen toegelaten in België. Onkruidbeheersing in de voorteelt is dus belangrijk. Mechanische onkruidbeheersing met wieden en schoffel of chemische onkruidbeheersing (na erkenning van herbiciden) is nodig voor een geslaagde teelt.

Kenmerkend aan teunisbloem is de trage kieming en ontwikkeling in de beginfase. Dat maakt onkruidbeheersing en meer specifiek het wieden na de opkomst moeilijk zonder groot verlies aan planten. Na sluiten van het gewas onderdrukken de forse planten opkomende onkruiden en is geen onkruidbeheersing meer nodig.

Op Praktijkpunt Landbouw verloren we in 2023 alsnog 40% van de planten ondanks de latere start van het wieden.



4. ZIEKTEN EN PLAGEN

Schade door ziekten en plagen is beperkt. Voornamelijk aardvlo tijdens de hele groeiperiode. Ook meeldauw en botrytis komen voor.

Opletten voor vogelschade bij de afrijping. De zaden zijn zeer geliefd bij de meeste zaad-etende vogels.

Teeltrotatie: kies voor een gewas met onkruid onderdrukkende eigenschappen als voorgaande teelt.



5. OOGST EN TOEPASSINGEN

Het oogsttijdstip is niet zo gemakkelijk te bepalen. De afrijping van de zaden is ongelijkmatig waarbij de onderste zaaddozen al rijp zijn en open gaan staan terwijl er in de bovenste toppen nog bloei zit. Als te lang gewacht wordt met oogsten kunnen er grote verliezen optreden en is er meer kans ongunstige omstandigheden (te nat om het veld nog op te kunnen). De oogst moet dus plaatsvinden wanneer het maaidorsen technisch mogelijk is. Als te vroeg geoogst wordt, loopt de oogst moeilijker door de nog groene plantendelen. Er moet opgelet worden voor aankoeien van de zeven en de oogst moet gedroogd (tot vochtigheid van 9%) en geschoond worden.

TOEPASSINGEN ZAADOLIE

- 18 – 30% ruwe olie
- De olie is rijk aan onverzadigde vetzuren en meer bepaald aan gamma linoleenzuur (10%). Ook secundaire metabolieten zoals ellagitannines maken het gewas interessant.
- Voedingssupplement
- Huidverzorgingsolie
- Geneesmiddelenindustrie

OOGSTDATUM

oktober – december. In het geval van een vroege zaai en droge zomer kunnen de zaden in oktober geoogst worden.

OPBRENGST

Zaadopbrengst van 800 – 1.100 kg per ha bij een geslaagde teelt

Teunisbloem profiteerde van het droge teeltseizoen van 2022 met een goede zaadopbrengst als resultaat: 0,93 ton per ha versus 0,35 – 0,8 ton per ha in 2021.

In het teeltseizoen van 2023 kon de teunisbloem op het Praktijkpunt uiteindelijk niet geoogst worden. De afrijping was laat en het najaar te nat. Het zaad ging uiteindelijk verloren door vogelschade.

Deze publicatie kadert in het project 'Slimme combinatie van teeltkeuze en technologie voor een rendabele klimaatrobuuste land- en tuinbouw' is een herwerking van de teeltfiche die opgesteld werd binnen het Interreg project Growing a green Future (2017-2019).



Contact

Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant
Evi Matthyssen

Blauwe stap 25
3020 Herent
+32 (0)16 21 37 57
evi.matthyssen@vlaamsbrabant.be
www.praktijkpuntlandbouw.be